

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 2038
3500GA UTRECHT

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
Mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026504485

Kenmerk
WNB/2022/022.toek

Bijlagen
4

Datum 15 juni 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 22 maart 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 21 april 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Opheffen ATB-NG eiland Landgraaf', gelegen in de gemeente Landgraaf. Het project betreft het opheffen van een Automatische Treinbeïnvloeding-Nieuwe Generatie (ATB-NG) tussen Landgraaf en de Duitse grens. De werkzaamheden bestaan uit het maaien van het plangebied, het opgraven van kabels langs het spoor en in de berm en het eventueel verwijderen van kasten met apparatuur.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de hazelworm (*Anguis fragilis*) en de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 14 juni 2022 tot en met 31 juli 2022 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Datum
15 juni 2022

Onze referentie
5190026504485

- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Opheffen ATB-NG eiland Landgraaf', gelegen in de gemeente Landgraaf tussen station Landgraaf en de Duitse grens nabij Herzogenrath (kilometrerings 21.1-27.25, geocode 661/066), één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan reptielen. Opheffen ATB-NG eiland Landgraaf Duitsland' van 21 april 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan reptielen. Opheffen ATB-NG eiland Landgraaf Duitsland' van 21 april 2022 (bijlage 3 bij dit besluit) en in de aanvullingen van 21 april 2022 (bijlage 4 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare overwinteringsperiode en voortplantingsperiode van de levendbarende hagedis en hazelworm. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis.
- k. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare broedperiode van vogels. Deze loopt globaal van half maart tot en met half juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.

Overige voorschriften

- l. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis waarvoor ontheffing is verleend.
- m. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- n. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Datum
15 juni 2022

Onze referentie
5190026504485

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190026504485. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de hazelworm en de levendbarende hagedis *Artikel 3.10, lid 1 van de Wet natuurbescherming*

Datum
15 juni 2022
Onze referentie
5190026504485

De hazelworm en de levendbarende hagedis zijn in de deelgebieden 2, 3 en 4 van het plangebied aangetroffen. Deze deelgebieden vormen essentieel leefgebied voor de hazelworm en de levendbarende hagedis, waarin de soorten verblijven, foerageren en zich kunnen voortplanten. In deelgebied 1 zijn geen exemplaren van de hazelworm en de levendbarende hagedis aangetroffen.

Tijdens het onderzoek zijn er in totaal 73 hazelwormen waargenomen: 22 hazelwormen in deelgebied 2, 25 hazelwormen in deelgebied 3 en 26 hazelwormen in deelgebied 4. Van de levendbarende hagedis zijn in totaal 13 exemplaren waargenomen tijdens het onderzoek: 10 levendbarende hagedissen in deelgebied 2, één levendbarende hagedis in deelgebied 3 en twee levendbarende hagedissen in deelgebied 4.

Door de maai- en graafwerkzaamheden zal een deel van het essentiële functionele leefgebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis in het plangebied (tijdelijk) afnemen. Het leefgebied wordt ter hoogte van de werklocatie (tijdelijk) ongeschikt voor de soort. Ook zal de kwaliteit van het plangebied door de graafwerkzaamheden tijdelijk afnemen.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de hazelworm en de levendbarende hagedis tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan reptielen. Opheffen ATB-NG eiland Landgraaf Duitsland' van 21 april 2022 en de aanvullingen van 21 april 2022.

U stelt voor om vanaf mei de vegetatie in de deelgebieden extra te maaien om de deelgebieden onaantrekkelijke te maken en houden voor de hazelworm en de levendbarende hagedis. Daarbij wordt er tenminste één meter rondom de graaflocaties vrij gemaaid zodat de reptielen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden. Het maaien gebeurt onder begeleiding van een ecoloog en in één richting zodat de dieren kunnen vluchten.

De deelgebieden worden elke drie weken gemaaid om ze ongeschikt te houden. Het maaien gebeurt met de hand of met een maaiarm waarbij zwaar materieel de grond niet beroert. Bij het gebruik van een maaiarm wordt de maaihoogte op een hoogte van minimaal 10 cm ingesteld om te voorkomen dat er dieren worden gedood. Er wordt gemaaid bij een temperatuur van 15°C of hoger.

Tijdens de werkzaamheden worden ruigtes waar maaien of graven niet nodig is ongemoeid gelaten. Hierdoor blijven er verstoppingen voor de hazelworm en levendbarende hagedis bestaan.

De kwetsbare periode van de hazelworm en de levendbarende hagedis is (voor graafwerkzaamheden) tijdens de winterslaap. In de periode november tot april zijn

deze dieren inactief en verblijven ze in holen in de grond. De graafwerkzaamheden vinden daarom in juni en juli plaats wanneer de dieren weer actief zijn.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Eventuele geulen in de grond worden aan het einde van de werkdag weer dichtgemaakt zodat de hazelworm en de levendbarende hagedis niet in de geul kunnen vallen tijdens het foerageren. Tijdens de werkzaamheden zullen de hazelworm en de levendbarende hagedis wegvluchten en niet aanwezig zijn in het werkkerrein.

Datum
15 juni 2022

Onze referentie
5190026504485

De activiteiten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis. In een ecologisch werkprotocol staat in het kort omschreven welke maatregelen getroffen worden om effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Doordat de spoorberm onderdeel is van het leefgebied van de levendbarende hagedis en de hazelworm kunnen de werkzaamheden negatieve effecten op de soorten veroorzaken. Er wordt in de spoorberm gegraven en voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gemaaid. Dat betekent dat het aantal potentiële rust- en verblijfplaatsen (zomer en winter) van de hazelworm en de levendbarende hagedis in de spoorberm (tijdelijk) afneemt. Na afloop van de werkzaamheden zal het aantal verblijfplaatsen weer toenemen en wordt het projectgebied weer even geschikt voor de hazelworm en de levendbarende hagedis als voorheen. Het projectgebied zal door de maai- en graafwerkzaamheden tijdelijk in kwaliteit afnemen. Buiten het spoor en het schouwpad bevindt zich echter geschikt leefgebied waardoor de afname van de kwaliteit beperkt zal blijven. Na de werkzaamheden zal de vegetatie, en daarmee de kwaliteit van het leefgebied, weer toenemen.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Door het nemen van bovenstaande mitigerende maatregelen, zoals het werken buiten de meest kwetsbare perioden en het onaantrekkelijk maken van het plangebied, wordt ervoor gezorgd dat exemplaren van de hazelworm en de levendbarende hagedis zo min mogelijk worden verstoord.

Door de werkzaamheden neemt het essentiële functionele leefgebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis (tijdelijk) af en kunnen voortplantings- en rustplaatsen (tijdelijk) worden beschadigd en vernield. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding hazelworm

Er zijn geen absolute populatiegroottes bekend van de hazelworm. Wel zijn er procentuele aantalsveranderingen in kaart gebracht door het NEM (Nederlandse Ecologische Monitoring) sinds het startjaar 1994 (Norren, 2019). De NEM laat sinds 1994 een matige toename zien. De laatste 10 jaar is de landelijke populatieomvang stabiel.

De hazelworm komt algemeen voor in Zuid-Limburg. Zuid-Limburg vormt een van de kerngebieden voor de Nederlandse populatie hazelwormen, naast de regio's Veluwe en Utrechtse Heuvelrug (www.ravon.nl; www.verspreidingsatlas.nl). Langs de deelgebieden is weinig bekend over de populaties hazelwormen. Er zijn verschillende waarnemingen gedaan langs de N300 ten noordoosten van het projectgebied. Gebaseerd op het aantal waarnemingen uit het nader onderzoek en

eerdere waarnemingen uit NDFF wordt verwacht dat er een significante subpopulatie aanwezig is in het Eikenbos en Hulsbos. Hier is een afwisselend bosgebied aanwezig met ruime foerageer- en schuilmogelijkheden. Deze subpopulatie vormt samen met de subpopulatie van het Schouffertsbos ten oosten, en de populatie in Park Gravenrode ten zuiden, één grote populatie. Deze populatie staat via de groenstrook langs het spoor in verbinding met de populatie in het Worm-gebied.

De omgeving van de deelgebieden bevat verschillende gevarieerde bosranden die voldoende uitwijkmogelijkheden bieden. Het Eikenbos, Schouffertsbos en Worm-gebied bevatten elk randzones die in verbinding staan met het plangebied. Daar waar het plangebied niet direct aan een natuurgebied grenst, bevat het spoortalud voldoende vegetatie om te foerageren en de werkzaamheden te ontvluchten.

Door het zo zorgvuldig mogelijk werken, in combinatie met het overblijvend areaal geschikt leefgebied in de omgeving, mag worden aangenomen dat de staat van instandhouding door het projectvoornemen niet zal worden verslechterd. De staat van instandhouding van de hazelworm komt hierdoor niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Staat van instandhouding levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt algemeen voor in het midden en oosten van Nederland. De staat van instandhouding is matig ongunstig. Zowel het verspreidingsareaal als de populatie aantallen nemen af, referentiewaarden worden bij lang na niet gehaald (afname van 60%). Ook de kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief zijn matig ongunstig. De levendbarende hagedis heeft in de Rode Lijst de status Gevoelig.

De levendbarende hagedis komt algemeen voor in Zuid-Limburg en is ruim verspreid aanwezig op de hogere zandgronden in midden- en oost-Nederland, lokaal in Zeeland en op Terschelling (www.ravon.nl; www.verspreidingsatlas.nl). Er is weinig bekend over de populatiestand van levendbarende hagedissen in de omgeving van de deelgebieden. Net als van de hazelworm, zijn er op basis van de waarnemingen uit het nader onderzoek en NDFF verschillende subpopulaties aan te wijzen in het Eikenbos, Hulsbos, Schouffertsbos en Park Gravenrode. Deze subpopulaties vormen samen één populatie. Rondom het Worm-gebied is een andere populatie aanwezig die in verbinding staat met de populatie tussen Landgraaf en Eygelshoven.

De omgeving van de deelgebieden bevat verschillende gevarieerde bosranden die voldoende uitwijkmogelijkheden bieden. Het Eikenbos, Schouffertsbos en Worm-gebied bevatten elk randzones die in verbinding staan met het projectgebied. Daar waar het projectgebied niet direct aan geschikte bosranden grenst, bevat het spoortalud voldoende vegetatie om te foerageren en de werkzaamheden te ontvluchten.

Door het zo zorgvuldig mogelijk werken, in combinatie met het overblijvend areaal geschikt leefgebied in de omgeving, mag worden aangenomen dat de staat van instandhouding door het projectvoornemen niet zal worden verslechterd. De gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis komt niet in

gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Andere bevredigende oplossing

Er zijn geen alternatieve mogelijkheden voor wat betreft de locatie van de ingreep. De bekabeling van het huidige ATB-NG systeem ligt op verschillende stukken tussen geocode 661/066, km 21.6 en 27.25 langs het spoor. Deze dient dus ook op die locaties te worden opgegraven.

Datum

15 juni 2022

Onze referentie
5190026504485

De kabels van het ATB-NG systeem moeten uit de bodem worden gehaald, waardoor op deze plekken sowieso graaf- en maaiwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd. Het spoor is op het grootste deel van het projectgebied enkelbaans waardoor de graafwerkzaamheden vanuit het talud worden uitgevoerd. Voor de werkwijze is een kleinschalige manier van werken uitgekozen door te graven met de hand of met een minigraver. Daarnaast wordt er bij de werkzaamheden en de opslag van materialen zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande verharding. Hierdoor wordt er zo min mogelijk leefgebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis aangetast.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de vegetatie kort gemaaid waardoor het gebied onaantrekkelijk wordt gemaakt voor de hazelworm en de levendbarende hagedis en ze gestimuleerd worden om de werklocaties te vermijden. Andere wijzen van uitvoering dan benoemd in de maatregelen zijn schadelijker voor de reptielen.

De werkzaamheden vinden plaats buiten de kwetsbare winterrustperiode van de reptielen, namelijk in de periode vanaf half juni tot en met juli 2022. Vanwege de doorlooptijd van de werkzaamheden, betekent dit wel dat er deels in de voortplantingsperiode wordt gewerkt. Tegen die tijd is het projectgebied echter gemaaid waardoor het zal worden vermeden door drachtige vrouwtjes en opgroeiende jongen. Een andere planning vergroot de kans dat dieren worden gedood of beschadigd.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de hazelworm en de levendbarende hagedis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Op dit moment zijn er geen elektrische goederenlocomotieven met ATB-NG beveiliging aan boord waardoor op de trajecten in het projectgebied alleen diesellocomotieven kunnen worden ingezet. Als het ATB-NG systeem wordt verwijderd, kunnen ook op dit traject elektrische goederenlocomotieven worden ingezet. Dit bevordert de volksgezondheid en reduceert de negatieve effecten op het milieu.

Daarnaast is er op dit moment geen doorgaande treinverbinding tussen Duitsland, Nederland en België, omdat er verschillende treinen nodig zijn die elk aansluiten op één van de drie landelijke systemen. Dit maakt de treinverbinding voor treinreizigers omslachtig, wat ervoor zorgt dat relatief weinig mensen de trein als alternatief voor de auto nemen om deze afstand af te leggen. Een doorgaande treinverbinding zorgt ervoor dat het aantal overstappen vermindert, de uitstoot vermindert en de reistijd wordt verkort. Dit zal het vervoer over het spoor stimuleren, wat wederom voordelen heeft voor de volksgezondheid en het milieu.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
15 juni 2022

Onze referentie
5190026504485

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de hazelworm en de levendbarende hagedis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

2. Activiteit

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied betreft het spoor en de spoorbermen tussen station Landgraaf (Limburg) en de Duitse grens nabij Herzogenrath (geocode 661/066). Het projectgebied omvat vier deelgebieden waarin gewerkt gaat worden:

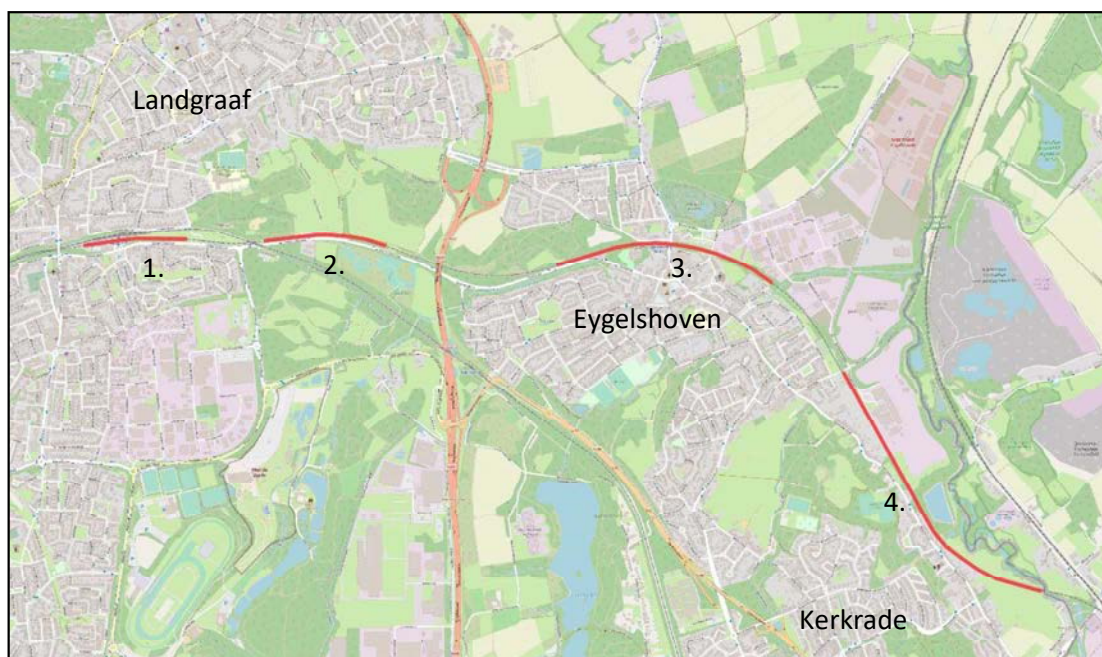
Deelgebied 1: Km 21.6-22.1;

Deelgebied 2: Km 22.5-23.1;

Deelgebied 3: Km 24.0-25.12;

Deelgebied 4: Km 25.7-27.25.

Het spoor tussen Landgraaf en de Duitse grens is enkele jaren geleden geëlektrificeerd. Het gaat over het hele tracé om één enkel spoor, behalve tussen km 25.7 en 26.5, waar het plaatselijk verbreedt tot drie sporen. De spoorbermen, en de taluds naast het spoor, zijn bijna over de gehele lengte begroeid met allerlei gras- en kruidensoorten, periodiek tot wel een meter hoogte. In Figuur 1 is de globale ligging van het projectgebied weergegeven. Figuren 2 t/m 5 geven een impressie van de vier projectdeelgebieden.

Figuur 1. Globale ligging van het projectgebied.

8. Mitigerende maatregelen

De volgende maatregelen worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Deze zijn enerzijds op gericht om individuen tijdens de werkzaamheden te beschermen en anderzijds om de functionaliteit van het leefgebied tijdens het project en in de toekomst te behouden.

8.1 Planning

In april vindt regulier beheer van de spoorberm plaats. Vanaf mei wordt de vegetatie binnen het projectgebied extra gemaaid en elke 3 weken onderhouden zodat het ongeschikt blijft voor drachtige vrouwtjes en opgroeiende jongen. In juni t/m juli 2022 worden de werkzaamheden uitgevoerd omdat alle dieren dan uit de winterrust zijn gekomen.

8.2 Hazelworm

De hazelworm is in 3 van de 4 deelgebieden waargenomen met tussen de 20 en 25 waarnemingen per deelgebied. Om negatieve effecten van de activiteiten te verkleinen wordt in deze deelgebieden een aantal maatregelen genomen, ten gunste van de hazelworm.

- **Ongeschikt maken van de deelgebieden**
In april vindt regulier beheer van de spoorbermen plaats. Dit houdt in dat de vegetatie vanaf mei wordt onderhouden om de deelgebieden onaantrekkelijk te houden voor de hazelworm. Daarbij wordt er ten minste 1 meter rondom de graaflocaties vrij gemaaid zodat de reptielen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecooloog en in één richting zodat de dieren kunnen vluchten.
- **Ongeschikt houden van de deelgebieden**
De deelgebieden worden elke 3 weken gemaaid om ze ongeschikt te houden voor de hazelworm. Het maaien gebeurt met de hand of met een maaiaarm waarbij zwaar materieel de grond niet beroerd. Bij het gebruik van een maaiaarm wordt de maaihogte op minimaal 10 cm hoogte ingesteld om te voorkomen dat er dieren worden gedood. Er wordt gemaaid bij een temperatuur van 15°C of hoger zodat de dieren kunnen vluchten.
- **Werken buiten de kwetsbare periode**
De kwetsbare periode van de hazelworm (voor graafwerkzaamheden) is tijdens de winterslaap. In de periode november tot april zijn ze inactief en verblijven ze in holen in de grond. De graafwerkzaamheden vinden daarom in mei plaats wanneer de dieren weer actief zijn.
- **Werkterrein veilig houden**
De grond is op het einde van de werkdag weer dicht zodat de hazelworm niet in de geul kan vallen tijdens het foerageren. Tijdens de werkzaamheden zal de hazelworm wegvluchten en niet aanwezig zijn in het werkterrein.
- **Zoveel mogelijk ruigtes laten bestaan**
Tijdens de werkzaamheden worden ruigtes waar het niet nodig is om te maaien of te graven ongemoeid gelaten. Hierdoor blijven er verstoppelken voor de hazelworm bestaan.

8.3 Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis is in 3 van de 4 deelgebieden waargenomen met tussen de 1 en 10 waarnemingen. Om negatieve effecten van de activiteiten te verkleinen worden in deze deelgebieden een aantal maatregelen ten gunste van levendbarende hagedis genomen.

- **Ongeschikt maken van de deelgebieden**
In maart vindt regulier beheer van de spoorbermen plaats. Dit houdt in dat de vegetatie vanaf april wordt onderhouden om de deelgebieden onaantrekkelijk te houden voor de levendbarende hagedis. Daarbij wordt er ten minste 1 meter rondom de graaflocaties vrij gemaaid zodat de reptielen geen hinder ondervinden door de werkzaamheden. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecooloog en in één richting zodat de dieren kunnen vluchten.
- **Ongeschikt houden van de deelgebieden**
De deelgebieden worden elke 3 weken gemaaid om ze ongeschikt te houden voor de levendbarende hagedis. Het maaien gebeurt met de hand of met een maaiaarm waarbij zwaar materieel de grond niet beroerd. Bij het gebruik van een maaiaarm wordt de maaahoogte op minimaal 10 cm hoogte ingesteld om te voorkomen dat er dieren worden gedood. Er wordt gemaaid bij een temperatuur van 15°C of hoger zodat de dieren in staat zijn om te vluchten.
- **Zoveel mogelijk ruigtes laten bestaan**
Tijdens de werkzaamheden worden ruigtes waar het niet nodig is om te maaien of te graven ongemoeid gelaten. Hierdoor blijven er verstopplekken voor de levendbarende hagedis bestaan.
- **Werken buiten de kwetsbare periode**
De kwetsbare periode van de levendbarende hagedis (voor graafwerkzaamheden) is tijdens de winterslaap. In de periode november tot april zijn ze inactief en verblijven ze in holen in de grond. De graafwerkzaamheden vinden daarom in mei plaats wanneer de dieren weer actief zijn.
- **Werkterrein veilig houden**
De grond is op het einde van de werkdag weer dicht zodat de levendbarende hagedis niet in de geul kan vallen tijdens het foerageren. Tijdens de werkzaamheden zal de levendbarende hagedis wegvluchten en niet aanwezig zijn in het werkterrein.

8.4 Inschakelen deskundige

De activiteiten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van hazelworm en levendbarende hagedis. De deskundige wordt geraadpleegd en geïnformeerd bij alle te nemen beslissingen en vragen omtrent ecologie tijdens het project. De ecooloog zal het maaien en het werkterrein ook controleren om te garanderen dat de maatregelen worden nageleefd.

8.5 Ecologisch werkprotocol

In een ecologisch werkprotocol staat in het kort omschreven welke maatregelen getroffen worden om effecten op beschermde soorten te voorkomen. Ook staat erin hoe te handelen als deze effecten toch optreden. Dit werkprotocol wordt door een begeleidend ecooloog opgesteld en moet op de locatie aanwezig zijn en bij de betrokken werknemers bekend zijn. De activiteiten moeten aantoonbaar volgens dit protocol worden uitgevoerd.

- 1. In het projectplan geeft u aan dat de werkzaamheden zullen plaatsvinden van mei tot en met juli. Deze periode valt samen met de paarperiode van de levendbarende hagedis en de hazelworm. Waarom is voor deze periode gekozen en kan er echt geen andere periode gekozen worden, zoals de periode in augustus/september die u al als tweede optie aandraagt?**

De planning is om in de periode mei t/m juli van 2022 te gaan werken. Deze periode is gekozen, omdat het project aansluit op het project Spoor Verdubbeling Heerlen Landgraaf (SVHL). In overleg met de provincie Limburg is besloten om project SVHL eerst te realiseren, omdat dit project urgenter is en bovendien al verder was met het ontwerp en de aanbesteding. Dit omvangrijke project is 9 mei gereed. Het opheffen van het ATB-NG eiland volgt op dit project. Daarnaast gaat de infrawijziging in juli 2022 in dienst.

Daarnaast is de kwetsbare periode van de levendbarende hagedis en hazelworm (voor graafwerkzaamheden) tijdens de winterslaap. In de periode november tot april zijn ze inactief en verblijven ze in holen in de grond. De graafwerkzaamheden vinden daarom in mei plaats wanneer de dieren weer actief zijn.

- 2. Zou u de planning meer kunnen specificeren? Hoelang verwacht u dat de werkzaamheden duren? In welk deelgebied begint u met de werkzaamheden?**

De voorbereidende werkzaamheden starten in mei. Vanaf 6 juni start de realisatie. 10 juli gaat de infrawijziging in dienst. De (realisatie)werkzaamheden duren naar verwachting maximaal 35 dagen en zullen tegelijkertijd, verspreid over de deelgebieden plaatsvinden. De projectplanning is als bijlage toegevoegd.

- 3. Uit uw projectplan lijkt dat u al begint met maaien in april. Zijn deze maaierwerkzaamheden onderdeel van regulier onderhoud of wordt er in april extra gemaaid om te zorgen dat het gebied ongeschikt blijft?**

In april vindt regulier beheer van de spoorbermen plaats. Dit houdt in dat de vegetatie vanaf mei wordt onderhouden om de deelgebieden onaantrekkelijk te houden voor de hazelworm en levendbarende hagedis. Daarbij wordt er ten minste 1 meter rondom de graaflocaties vrij gemaaid zodat de reptielen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecooloog en in één richting zodat de dieren kunnen vluchten.

- 4. In het projectplan wordt genoemd dat als tweede optie de werkzaamheden in september kunnen worden gestart. Indien de werkzaamheden in september starten, wanneer wordt er dan begonnen met het maaien?**

De werkzaamheden zullen niet in september starten. Deze optie is komen te vervallen.

- 5. Er wordt beschreven dat het traject in juli in dienst moet zijn. Is er dan wel een mogelijkheid om de werkzaamheden in augustus/september uit te voeren?**

Bezoek	Datum	Weer	Wind	Temperatuur
0	16 juli 2021	Licht bewolkt	2 Bft	17°C
1	11 augustus 2021	Helder	1 Bft	20°C
2	26 augustus 2021	Half bewolkt	1 Bft	18°C
3	10 september 2021	Half bewolkt	2 Bft	20°C
4	30 september 2021	Half bewolkt	1 Bft	14°C

8. In het nader onderzoek staat in de gebiedsbeschrijving dat deelgebied 4 bestaat uit km 25.7-27.25, maar in de quickscan wordt op pagina 32 gezegd “Omdat in 2021 het deel tussen km 25.6 en 26.5 door Ekoza BV protocollair onderzocht is op deze twee soorten voor een ander ProRail project, zou dit stuk niet opnieuw onderzocht hoeven worden. Van betreffend projectdeelgebied 4 blijft dan nog de kilometrering 26.5 tot 27.25 over”. Is in het nader onderzoek deelgebied 4 volledig onderzocht? Of is alleen kilometrering 26.5 tot 27.25 onderzocht, zoals aangegeven in de quickscan?

Voor het nader onderzoek is deelgebied 4 (25.7 - 27.25) volledig onderzocht.

9. Een van de mitigerende maatregelen voor de hazelworm en levendbarende hagedis is het maaien van de drie deelgebieden. Kunt u specificeren hoe deze maaiwerkzaamheden worden uitgevoerd? Wordt er in één richting gemaaid, zodat dieren kunnen vluchten?

In april vindt regulier beheer van de spoorbermen plaats. Dit houdt in dat de vegetatie vanaf mei wordt onderhouden om de deelgebieden onaantrekkelijk te houden voor de hazelworm en levendbarende hagedis. Daarbij wordt er ten minste 1 meter rondom de graaflocaties vrij gemaaid zodat de reptielen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecooloog en in één richting zodat de dieren kunnen vluchten.

De deelgebieden worden elke 3 weken gemaaid om ze ongeschikt te houden. Het maaien gebeurt met de hand of met een maaiarm waarbij zwaar materieel de grond niet beroerd. Bij het gebruik van een maaiarm wordt de maaihoogte op minimaal 10 cm hoogte ingesteld om te voorkomen dat er dieren worden gedood. Er wordt gemaaid bij een temperatuur van 15°C of hoger zodat de dieren kunnen vluchten. Tijdens de werkzaamheden worden ruigtes waar het niet nodig is om te maaien of te graven ongemoeid gelaten. Hierdoor blijven er verstoppingen voor de hazelworm en levendbarende hagedis bestaan.

10. In het projectplan staat op pagina 8 “en eventueel het verwijderen van kasten met apparatuur”. Betekent dit dat het nog niet bekend is dat er kasten met apparatuur worden verwijderd? Als de kasten worden verwijderd, hoe wordt hier dan rekening mee gehouden met de maatregelen?

Als er kasten moeten worden verwijderd is er geen sprake van ander soort werkzaamheden. Voor het verwijderen van kasten zal hoogstens gegraven moeten worden. Hier wordt met de huidige maatregelen al rekening mee gehouden.